

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post-Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.
NO. 68. — ŠTEV. 68. NEW YORK, MONDAY, MARCH 23, 1925. — PONDELJEK, 23. MARCA 1925. VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

BOLEZNI V OPUSTOŠENIH KRAJIH

Kuga, kot je izbruhnila po zaključku svetovne vojne, je sledila tornadu po srednjem Zapadu. — Na stotine žrtev vsled pomanjkanje kirurške pomoči. — Iz vseh strani Združenih držav prihajajo prostovoljni prispevki. — Vihar je zahteval 805 človeških žrtev.

Chicago, Ill., 22. marca. — Gnojne rane, posledica zastrupljenja s plinom, so se pojavile v ozemljih, prizadetih na srednjem Zapadu od tornada. 738 slučajev je, ki potrebujejo zdravniško pomoč ter se glasi, da bo treba izvršiti nekako dvesto večjih operacij.

Ko je sporočil dr. Thomas Leonard, pomožni ravnatelj urada za javno zdravstvo, da se je večina zdravnikov, ki so dospeli na lice mesta po viharju, vrnila domov, je bil izdan poziv n a okrajne zdravniške zveze. Prazne vrste so izpolnili zdravniški prostovoljci. Po objavljenju poziva se je glasilo, da bo dovolj zdravnikov na licu mesta.

Nujni telefonski pozivi so bili poslani v Washington. Generalni zdravnik Cummins je takoj poslal večjo zalogo antitoksina. Obseg infekcije ni bil še objavljen.

Dr. Thomas Carter, eden prvih prostovoljcev, ki so se napotili v prizadeto ozemlje, je po svojem povratku izjavil, da je tam na delu 132 bolniških strežnic in da ne potrebuje nadaljnjih.

Število mrtvih vsled tornada, ki je divjal v sredo, znaša po sedanjih cenitvah 805 ljudi, a ranjenih je približno tri tisoč. V Murphysboro, Ill., kjer je zahteval vihar največ žrtev, so bili identificirani vsi mrtvi.

Iz vseh strani Združenih držav prihajajo prispevki za odpomoč ponesrečenim in žrtvam velikega viharja. Pomožni akciji načeljuje Rdeči križ.

Vse podružnice Rdečega križa so dobile iz glavnega stana v Washingtonu pooblastila, da smejo kolektirati sklade za odpomoč.

Na dveh pokopališčih, ležečih na griču nad Murphysboro je 150 ljudi ves čas zaposlenih pri kopanju grobov. Več kot petdeset trupel so včeraj popoldne pokopali.

Na majhnem pokopališču poleg vasi De Soto, Ill. so zakopali trideset prebivalcev vasi, ki je štela petsto duš. Nadaljnih eno in štiridesetih še čaka pogreba.

V Griffin, Ind., so zakopali štiri in petdeset žrtev viharja.

Poroča se, da so vsi prizadeti deležni začasne pomoči, kajti prispevki Rdečega križa rastejo neprestano.

Farmerji v Illinoisu so sklenili nabrati \$172,000 in komitej župana Deverja v Chicagu bo kmalu dosegel svoj cilj, kojega namen je skolektati pol milijona dolarjev.

USODA ZNANEGA ZLOČINCA CHAPMANA

Chapman, ki je popolnoma izoliran v jetnišnici v Hartford, Conn., je izdal prvi poziv potom svojega zagovornika. Znani ropar in zločinec je izjavil, da so ga imeli šest tednov v temni luknji, brez svežega zraka in solčne luči.

HARTFORD, Conn., 22. marca. Na bodo sodili mene. Sodili bodo moža z železno masko. Ne bom jim predstavljal resničnega človeka. Igral bom le majhno vlogo v celi predstavi. Na ta način se je izrazil Gerald Chapman potom svojega zagovornika, Friderika Groehla iz New Yorka, ki ga je obiskal včeraj v Wetherfield kaznilnici. Zagovornik Chapmana je zavzel stališče, da je njegov klient upravičen obrniti se na javnost. Sedaj je stvar seveda popolnoma

ker se tiče njegovo procesiranje življenja ali smrti. Odvetnik Groehl je bil preje možni okrajni pravdnik pod Charles Whitmanom ter pozneje mestni sodnik. Chapman, ki je predstavljal glavno figuro v znanem poštnem ropu, je pobegnil iz Atlanta jetnišnice ter se skrival dolgo časa, dokler ga niso zalotili poštni inspektorji.

Sedaj je obtožen, da je ustrelil tekom preteklega oktobra nekoga policista v New Britain, Conn. Če bodo izjavili porotniki, da je kriv, ga ne čaka drugega kot visilice, ker ne more imeti niti najmanjšega upanja, da bi bil pomilosten.

Vse kaže, da se bo vsa dežela zanimala za proces, ki bo eden najbolj znamenitih v zgodovini države Connecticut. Tudi se ne moti dosti, ko izjavlja, da je "mož z železno masko". Izvršil je toliko presenetljivih zločinskih dejanj in s tako hladnostjo in prisotnostjo duha, da v polni meri zasluži ta naslov. Sedaj je stvar seveda popolnoma

VARNOSTNI DOGOVOR SE BO IZJALOVIL

Anglija je naprosila Francijo, naj se ozre kam drugam za varnostni dogovor. — Kordijalni odnosi pa ne bodo moteni vsled tega, vsaj kot se zatrjuje v diplomatskih krogih. — Predlog se glasi, naj se za enkrat posvetuje z manjšimi silami.

Poroča Wilbur Forrest.

PARIZ, Francija, 22. marca. — Evropska varnostna pogajanja, katere vodita v glavnem Anglija in Francija so dospela do mrtve točke. Med zavezniški je pričelo prevladovati naziranje, da se je pojavil med zavezniški velikanski razkol ker so nazori glede predlaganega varnostnega dogovora tako različni.

Anglija je odklonila vsak vstop v evropsko kombinacijo, ki bi vključevala prisilno arbitracije. Poslanik de Fleuriau, ki se je dolgo posvetoval s Baldwinom, je izjavil, da bi bil tak varnostni dogovor brez vsake vrednosti in da noče Francija skleniti dogovora z Nemčijo brez izrazitih klavzul glede varnostnega dogovora.

Med drugimi je objavil, da bi moral obsegi splošni evropski mirovni dogovor ne le zapadne evropske sile, temveč tudi Poljsko, Čehoslovaško, Italijo ter celo Holandsko.

Ministrski predsednik Herriot je sprejel med drugimi tudi angleškega poslanika lorda Crewe. Poslanik je brez dvoma potrdil naziranja, katere je dal izraza posebnim odposlanik Anglije.

Stališče berlinske vlade je, da ne more v nobenem slučaju privoliti v varnostni dogovor, ki bi se tikal istočnih meja Nemčije, meja Čehoslovaške in Poljske.

Nemčija je pripravljena rešiti sporna vprašanja glede istočnih meja potom postavnih in mirovniških metod, s katerimi bi se zagotovilo teritorialni status kot ga je uveljavila versailleska mirovna pogodba.

Nemčija hoče vstopiti Ligo narodov ter je pripravljena razpravljati o vseh zadevah tekom zborovanja sveta Lige narodov, ki se bo vršilo prihodnjega junija. Berlin je izjavil, da bo potom razgovorov lažje uveljaviti soglasje med nemško vlado in zavezniškimi.

Maršal Foch je dobil navodila, naj sestavi novo poročilo, katero bo predložil svetu poslanikom. Prevladuje namreč mnenje, da je bilo prvo poročilo pretirano in da naj sestavi novo, ki bo boljše odgovarjalo dejanskemu stanju takozvanih nemških oboroževanj.

Eksplodizija v laboratoriju

NEW ORLEANS, La., 22. marca. — Štirje ljudje so bili ubiti in pet nadaljnjih je bilo ranjenih tekom eksplozije, ki se je pripetila včeraj tukaj v Maltose laboratorijih.

ma drugačna. Ne more pisati, ker nima pisalnega materiala. Iz istega razloga ne more kaditi. Kot divja zver hodi po svoji majhni celici. Na sveži zrak je prišel tekom šestih tednov le par krat, ko so ga priveli v okrajno sodišče.

Vse kaže, da bo kljub vsem prizadevanjem njegovih zagovornikov obsojen na smrt ne radi poštnega ropa, temveč radi nmeza policista v New Britain, Conn.

PALESTINSKI ARABCI PROTI LORDU BALFOURJU

Palestinski Arabci bodo zastavkali dne 1. aprila. Prihod Balfourja bo signal za ustavljenje vseh javnih utilitet, kot so poulične kare, plinske in električne naprave.

LONDON, Anglija, 22. marca. Sunday Epress je priobčil naslednje sporočilo, katero je sprejel iz Jeruzalema:

— Vsi arabski uradniki, uslužbeni pri palestinski vladi, so sklenili zastavkati ikakorhitro bo dopel lord Balfour, dne 1. aprila.

— S tem korakom ho ustavi na narodna služba, kar bo brez dvoma pomenjalo veliko nevarnost za varnost dežele kot take. Tudi varnost lorda Balfourja ni popolnoma zagotovljena, a vse mogoče varnostne odredbe se je vprizorilo, da se ga zavaruje pred nadležnostmi s te ali oni strani.

— Niti trumetk ne bo lord Balfour sam in nezastražen. Njegova jedila bodo prav posebno pripravljena, da ne bo nobene nevarnosti zastrupljenja. Za slučaj resnih izredov so bile pripravljene barikade, z čuknjami za strojne puške.

— Velik oddelk tajne policije je bil poklican v glavno mesto. Še vedno se oficijelno izjavlja, da je prihod devetega polka lancirjev iz Kaire v Jeruzalem rutinska stvar, a Arabci izjavljajo, da ima zadeva stik z dohodki.

Milijonarja je zadela kap.

Charles W. Morse, znani finančnik, je zbolel, zadet od možganske kapi.

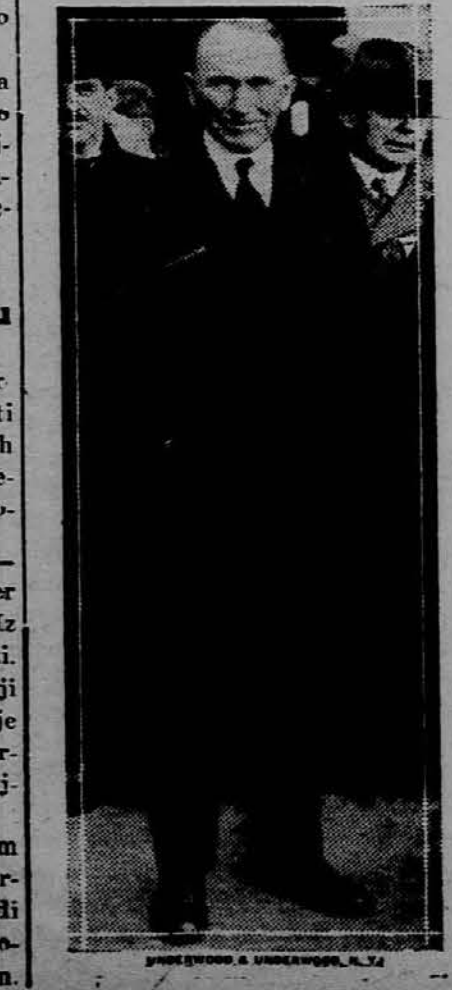
Popolna skrivnost je obdajata okolščine Morse-jeve bolezni. Vrniti se je iz Washingtona krog 10. marca ter se napotil domov iz svojega urada v taksiju. Bil je sam in postal spotoma nezavesten. Šofer taksikaba je opazil njegov položaj ter nesel nezvestnega milijonarja v njegovo hišo.

Zdravniki so izjavili, da je zdravstveni stanje Morse-ja jako opasno.

Ni mogel povedati, kaj se mu je pripetilo in kje je dobil poškodbe. Zdravniki so ugotovili, da trpi bolnik poleg paralize na vnetju možganske mreže.

Njegova žena, ki mu je ostala vernata tekom cellega časa, je ustrajala pri njegovi bolniški postelji.

OČE PREDSED. COLLIDGA.

DEBATA O MANIFESTU FRANC. DUHOVNIKOV

Franc. poslanska zbornica je debatirala o manifestu, katerega so izdali francoski prelati. — Berard je izjavil, da smatrajo socialisti protest kardinala kot dobrodošlo pretvezo.

PARIZ, Francija, 20. marca. — Manifest, katerega so izdali pred kratkim francoski prelati, kardinali, nadškofi in škofi, v katerem se je pozvalo katolike, naj se ne pokore krivičnim postavam, obrnjenim proti veri, je bil včeraj popoldne predmet debate v francoski poslanski zbornici.

Eden govornikov, Leon Berard, je trdil, da smatrajo številni skrajni socialisti, ki hočejo pokazati svoje sovraštvo do vere, ta manifest kot dobrodošlo pretvezo, da ojačijo svojo kampanjo proti verski vzgoji v Franciji.

Njihov predstavitelj, poslanec Gazele, je vodilni radikalni socialist, a se je kljub temu izrazil na skrajno zmernen način, ko je naprtil kardinalom popolno odgovornost za podpiranje nesporazuma v deželi, ki si želi mir.

Rekel je, da mora predvsem v šolah vladati prosta misel, ki uči otroke njih dolžnosti do vseh.

Izzval je trditve prelato, da take šole "varajo otroke" ter "slabe njih voljo", ker uče laični učitelji otroke najtežje dolžnosti kot izvajanja moralnega in telesnega poguma in energije v vseh življenjskih okoliščinah.

Poslanec Gazele je označil sklicanje stavke šolskih otrok kot škandal ter trdil, da so alžalski katoliki nespametni, ko nasprotujejo medkonfesionalnim šolam v Alžaciji, ker so otvorene za vse otroke v Franciji ter neprepredujejo istočasnega obstoja katoliških šol.

Kar se tiče trditve prelato, "da mora biti politika podrejena veri", je izjavil, da je to poskus vrniti se v čase Srednjega veka.

Leon Berard na drugi strani pa je napadel vlado z obdolžitvijo, da je nanovo otvorila dobo verskih bojev, vsled česar bo izgledala republika protiverska, mesto nevtralna in strpna z vsemi verami in mazarinji. Ni hotel priznati pravice države, da dikтира prisilne odgovore na večna vprašanja, s katerimi se mora pečati človeštvo.

Zahteval je od vlade nevtralnost in spoštljivo nepristranost napram vsem veram ter zaključil z opominom na naslov ministrskega predsednika Herriota, da je reorganizacija Francije spojena s celim svetom in da je ni mogoče izvršiti brez duševnega premirja.

Nadaljni govorniki so napadli vlado z večjo ostroščjo. Poslanec Groussau je izjavil, da je bila francoska zakonodaja v zadnjih šest in štiridesetih letih izpremenjena v vojni arzenal proti cerkvi in da je danes prostozidarstvo največji sovražnik vere.

Konservativni poslanec, Vaudry Dasson, je trdil, da ne kažejo katoliki nikake sovražnosti napram republiki, temveč da le zahtevajo enako prostost za vse pred postavko.

Z debato se bo nadaljevalo danes in pričakuje se, da bo podal ministrski predsednik Herriot važno izjavo.

Tiskarska stavka v Atenah.

ATENE, Grška, 22. marca. — Noben dnevni list ni izšel včeraj na Grškem vsled stavke tiskarjev. Tipografski delavci so zapustili svoja mesta v znamenje simpatij z čezmorskimi stavkarji.

BERLINSKI VLADI PRETI RESNA KRIZA

Nemška vlada je ogrožena vsled razkola v kabinetu. — Nacionalisti so izjavili, da bodo odstopili, če ne bo Luther zavrnil varnostnega dogovora. Kancelar je trmoglav.

Poroča Samuel Spewack.

BERLIN, Nemčija, 22. marca. — Načelniki nacionalistične stranke, so se oglasili včeraj zvečer pri državnem kancelarju, dr. Luthru ter mu rekli, da mora vreči na smetišče načrt glede evropskega varnostnega dogovora.

Finančni minister von Schlieben, kot zastopnik reakcionarjev, je javil, da ne more njegova stranka privoliti, da bi se Nemčija za vedno odpovedala Alžaciji in Lorenski. V nadaljnjem je izjavil, da bodo napeli nacionalisti vse svoje sile, da porazijo pogodbo v slučaju, da bi bila pogajanja v Parizu povoljna.

S tem je bila ustvarjena notranja kriza, ki je obenem tudi dalekosežnega mednarodnega pomena. Če bodo ministri vztrajali na svojem stališču, bodo resignirali.

Odgovor kancelarja dr. Luthra se je glasil, da bo nadaljeval z dosedanjim politikom in naj stane, kar hoče. To ne pomenja ničesar drugega kot polni razkol med vrstami njegovih pristašev. Na dr. Luthra so vplivali predvsem nasveti iz Londona, da pričakuje Anglija, da bo vztrajala Nemčija pri varnostnem dogovoru, katerega je sama predlagala.

PARIZ, Francija, 22. marca. — M. de Fleuriau, je informiral včeraj zvečer ministrskega predsednika Herriota o svojih uspehih glede evropskega varnostnega dogovora.

Poslanik je informiral ministrskega predsednika, da vztraja angleška vlada pri ideji, da je treba vpoštovati nemške predloge za varnostni dogovor, in da je uvodni sporazum med Francijo, Anglijo in Belgijo nepraktičen.

M. de Fleuriau bo najbrž še enkrat obiskal ministrskega predsednika, predno se bo vrnil na svoje mesto in ob tej priliki bo najbrž dobil navodila, na temelju katerih bo olajšan konečni sporazum med Parizom in Londonom glede načina, kako naj se pozove nemško vlado, da naj stavi svoje varnostne predloge v bolj konkretni obliki.

Ponižanje francoskih davkov za inozemce.

PARIZ, Francija, 22. marca. — Finančna komisija senata je sklenila včeraj, da bo revidirala davke izločbe finančne postavke, ki se tiče kaznice bodo veljavne za tri me-

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.00	2000 Din. — \$33.80	5000 Din. — \$84.00
---------------------	---------------------	---------------------

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške. Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir — \$ 9.30	500 lir — \$22.25
300 lir — \$13.65	1000 lir — \$43.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške. Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in pogosto; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošlani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO NAJKAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
22 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4907.

PAST.

ROMAN IZ NAPOLEONOVH VOJN.

Spisal Rafael Sabatini. — Za Gl. N. poslovenil G. P.

45

(Nadaljevanje.)

Šestnajsto poglavje.

DOKAZ.

Maršal Beresford je sestavil vojsko sodišče, ki naj bi sodilo kapitana Tremayna. Predsedoval mu je general, Sir Harry Stapleton, ki je poveljeval angleškimi silami, ki so bile nastanjene v Lizboni. Člani vojnega sodišča so bili med drugimi generalni pribočnik, Sir Terence O'Moy; polkovnik Fletcher, ki je prišel iz Torres Vedras v izključnem namenu, da prisloži na pomoč svojemu staremu prijatelju, kapitanu Tremaynu, katerega je visoko čislal in major Caruther, ki je bil tudi velik prijatelj obtoženega.

Mesto državnega pravdnika in obtožitelja jetnika je moral prevzeti major Swan, ki je bil tudi osebni prijatelj Tremayna, kajti služil je v istem polku.

Vojno sodišče se je sestalo v dolgi, pusti dvorani, ki je bila nekako refektorij očetov francoskanov, ki so prej prebivali na Monsanto. Ta dvorana je imela okna približno deset čevljev od tal in njeni zidovi so bili pobeljeni ter okrašeni s slikami davno zamrlih portugalskih kraljev in princev, ki so bili dobrotniki meniškega reda.

Člani sodišča so sedeli za kamnito mizo, preko katere je bil pogrnjen zelen prt. Dvanajst častnikov, razven predsednika, je sedelo s svojimi hrbti proti zidu, neposredno pod neizogibno sliko Zadnje večerje.

Po zaprisežanju sodišča so privedli kapitana Tremayna ter mu ponudili stol neposredno pred kamnito mizo. Povsem hladen in samozavesten je pozdravil člane sodišča ter sedel, dočim se je ustavila straža nekoliko za njim.

Predsednik vojnega sodišča si je moral izprati s pomočjo požirka vode suho grlo, predno je prečital obtožbo, dvignjeno proti Tremaynu, da je namreč prekršil pred kratkim uveljavljeno odredbo proti dvobojevanju, katero je uveljavil lord Wellington, vrhovni poveljnik angleških sil na Portugalskem, ker se je dvobojeval z grofom Jeronymo de Samoval na nereden način in brez priča, kar je imelo za posledico smrt grofa Samovala.

— Kaj boste odgovorili na to, kapitan Tremayne? — ga je vprašal obtožitelj. — Ali se priznavate krivim te obdolžbe ali ne krivim?

— Nekrivim.

Pravni obtožitelj je omahnil nazaj na stol ter zrl na jetnika z dobrohotnim pogledom. Pogled Tremayna je preletel sodišče ter zapazil resne oči svojega polkovnika, prijateljski pogled Carruthersa ter skoro sovražni pogled treh častnikov štirinajstega polka, katerih ni osebno poznal. Gledal je tudi na O'Moya, kojega razpoloženja ni mogel razumeti in čutil se je oficijelni sovražnosti majorja Swana, ki je zastopal stvar vlade proti njemu. Za ostale člane sodišča se ni brigal.

Iz otvorilnega govora majorja Swana, ki je bil pripravljen na hitro in še istega jutra, je sklepal Tremayne, da ne bo cela zadeva tako huda kot je izgledala. Major Swan je na kratko izjavil, da je obtoženi v noči 28. maja kršil ukaz vrhovnega poveljnika, lorda Wellingtona, izvojeval dvoboj z grofom Jeronymo de Samoval, portugalskim plemičem.

Po kratkem ugotovili stališča kazenskega zasledovanja je sledil predlog, naj se obtoženo obsodi na smrt. Kazenski zasledovalec je izjavil, da je krivda obtoženega skoro popolnoma ugotovljena in da se tiče cela zadeva direktnega umora.

Prva priča, ki je bila zaslišana, je bil butler Mullins. Mullins, bolj dostojanstven kot je bil običajno vsled svojega vznemirjenja radi kapitana Tremayna, katerega je ljubil, je nerazumno ugotovil vsa dejstva, ki so mu bila znana. Bil je zaposlen s srečrom v svoji sobi, ko ga je poklical Sir Terence, ki je delal v svoji majhni študijski sobi.

Javni obtožitelj ga je vprašal: — Kdaj vas je poklical Sir Terence? — Deset minut po dvanajstih, gospod, po uri, ki stoji v moji obedni shrambi.

— Ali ste prepričani, da je šla ura pravilno?

— Popolnoma prepričan, gospod. Naravnal sem jo še isti večer.

— Zelo dobro, torej, Sir Terence vas je poklical deset minut po dvanajstih. Prosim, nadaljujte.

— Dal mi je pismo, naslovljeno na generalnega komisarja.

— Vzemite to, — je rekel, — ter odnesite takoj seržantu straže. Po-
vejte mu, da mora biti dostavljeno komisarju takoj zjutraj. Šel sem
tako v eni in znanj na trati četrtekota sem videl ležati moža vznar
in drugega moža, ki je klečal poleg njega. Bila je svetla mesečna
noč — skoro kot dan in vse ste lahko videli. Pohitel sem k obema.
Klečeci se je ozrl kvišku in spoznal sem kapitana Tremayna. —
Kaj je to, dragi kapitan? — sem vprašal. — To je grof Samoval in
mrtev. — Hiti, za božjo voljo ter pokličite koga. Vsled tega sem po-
hitel nazaj, da obvestim Sir Terencea. Sir Terence je pohitel ven z
mnojo in strašno se je čutil temu, kar je videl. — Kaj se je zgo-
dilo? — je vprašal. Kapitan je odgovoril kot meni. — Kako pa se je
to zgodilo? — To bi tudi jaz rad vedel, — je rekel kapitan. — Na-
šel sem ga tukaj. — Sir Terence se je tedaj obrnil proti meni ter re-
kel: — Mullins, pokličite stražo.

— Ali ni bil navzoč nikdo drugi? — je vprašal obtožitelj.

— Ne, v četrtekotu, gospod. Lady O'Moy pa je bila ves ta
čas na balkonu svoje sobe.

— Dobro, vi ste poklicali stražo. Kaj se je zgodilo, ko ste se
vrnili?

— Dospel je polkovnik Grant in zdi se mi, da je rekel, da je
sledil grofu Samovalu.

— Po kateri poti je prišel polkovnik Grant? — je vprašal pred-
sednik.

— Skozi vrata na terasi.

— Ali so bila vrata odprta?

— Ne, gospod. Sir Terence jih je šel odpreti, ko je polkovnik
potrkal.

Sir Harry je prikimal in major je nadaljeval z zaslišavanjem.

— Kaj se je zgodilo na to?

— Sir Terence je odredil aretacijo kapitana.

— Ali se je kapitan Tremayne takoj udal?

— Ne takoj, gospod. Nekoliko se je upiral. — Sveti Bog, —
je rekel, — vi vendar ne mislite, da sem ga jaz ubil! Našel sem ga
takega tukaj. — In kaj ste počeli potem tukaj? — je vprašal Sir
Terence. — Bil sem na poti k vam, — je rekel kapitan. — Po kaj?

French Line

SAMO ŠEST DNI PREKO
Z OGROMNIMI PARNIKI NA OLJE
PARIS 28. MARCA

FRANCE — 18. APRILA.
HAVRE — PARIŠKO PRIŠTANIŠČE

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2,
4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.

19 STATE STREET NEW YORK

ALI LOKALNI AGENTJE

— je rekel Sir Terence in kapitan se je razdražil, ter odšel, da se
pripravi k aretaciji.

To je zaključilo zaslišanje butlerja in sodnik se je obrnil na
jetnika.

— Ali hočete staviti priči kako vprašanje? — je vprašal.

— Nikakega, — je odvrnil kapitan Tremayne. — Priča je ze-
lo verno in natančno.

(Dalje prihodnjič.)

J. Suchy:

O RABLJU, JUSTIFIKACIJI IN SLIČNEM

Pod utisom usmrtitve Čaruge in Priča sem se poglubil v staro-
davnne spise, nanašajoče se na
rabeljsko obrt v preteklih stolet-
jih. Morda bodo čitatelje zanimali
nastanjeni tozadevni podatki.

Rabljeva obrt je imela v teku
nasprotujočih si dob svoj višek in
svoj padeč. Nekdo je cvetela rabl-
jeva obrt, čeprav so jo smatrali
kot sramotno in so se strašnega
moža v škrlatno-rdečem pašču o-
gibali vsi kakor kuge. In vendar

je ta mož igral nenavadno važno
vlogo v državi ter bil opora siste-
ma. V tej lastnosti je "ožigosa-
val" krivoverce in vražarice, jih
mučil, razpenjal trupla nad kole-
si, jih obglavljaval in jih sežigal.

Takšen praznik je bil za vse "do-
bre kristjane" dne 12. marca leta
1421, ko je strašni izvršitelj ne-
zmotljivih sodb in višje držav-
ljanske modrosti v Erdbergu pri
Dunaju javno sežgal 110 židov.

Čeprav so mu zabranjevali prejem
sv. zakramentov — v tisti najbolj
katoliški epohi — so ga za njegov
"vrli" čin seveda imenitno nagra-
dili. Take cerkvene sitnarje so se
včasih morale zamuriti še tako
patentiranim ljudem rabeljskega
športa. Čitam namreč, da je bil

Dunaj ponovno brez rabljev. Tako
se je na pr. pripetilo, da se je dne
14. marca 1845, ko bi moral zopet
pet zločincev eksperimentirati v ve-
nost, pojavil nedostatek; ni bilo
namreč strokovnega umetnika v
to svrhu. V zadregi so prišli na
idejo, da naj smrtni kandidati
kockajo, in oni, ki je dobil, je
moral svoje sodruga skrajšati za
glavo. V zaslugo so mu podarili
življenje in prost okovov in kaz-
ni se je napotil domov.

Čitam pa tudi o časih, ko je bil
praveati naval rabeljskih aspiran-
tov. Nekdo se je na Dunaju po-
goval za rabljevo "čast" kar tri-
je kandidati, ki so se vsi bahali
s svojo spretnostjo, dokler se ni
eden ponudil, da preseka črto,
ki jo na vratu delikventa zazna-

muje s kredo, v enem zamahu.
Priložnost je prišla kmalu. Hudo-
delec je moral poklekniti, reno-
mist je vzdignil meč, močan uda-
ree in glava je ležala pred nje-
govimi nogami. Toda v istem hi-
pu se je okrenil in z drugim za-
mahom meča odsekal glavi svoj-
jih dveh konkurentov. Dobil je
zaželjeno službo. Ta sicer zelo
komodni način, znebiti se konk-
urentov, seveda danes ni več v
modi.

Služba rabljeva je bila pri
vsem tem več ali manj prekorna,
dokler Marija Terezija ni dolo-
čila dohodkov tudi tem funkcijo-
narjem. Precej obširni taksativ-
ni red, ki vsebuje petindevetde-
set vrst, določa rabljeve prejem-
ke pri izvrševanju "nasilnih vpra-
šanj", pri ožigosavanju črk, pri
usmrtitvah z mečem, na vislicah,
na kolesu ter potom živega ognja.
S temi posli so bili v zvezi tudi
različni "športni", ki jih je
smel rabelj zaračunati.

Nekaj primerov:

Za petnajst minut trajajoče na-
silno vprašanje 15 kr.;

za isto, trajajoče 60 minut, 1
fl.;

za 30 udarcev s palico 30 kr.;

za vžigosanje religijskih črt
in za mazanje s smodnikom 45
kr.;

za ostrženje as pred obglavlje-
njem 1 fl.;

za pokop trupla 1 fl.;

če se je oseba pred obglavlje-
tjem šipala z žarečimi kleščami,
za vsako razbeljenje klešč 15 kr.;

za odsekanje roke 30 kr.;

za navijanje telesa na kolo 45
kr.;

za spenjanje trupla na kolo
1 fl.;

za raztelesenje obglavljenega
trupla na štiri kose 1 fl.;

za sežiganje žive osebe 5 fl.;

za iztrganje jezika 1 fl.;

za odrezanje stega 15 kr.;

za razsekanje na štiri dele pri
živem telesu 5 fl.;

za vsaditev kola v srec deto-
orilke 1 fl. itd.

Marija Terezija je v posebnem
tajnem dodatku h kriminalnemu
kodeksu dovolila, da se omilijo
kazni, če bi se radi njih na ško-
do večnega dušnega blagra pri
delinkventu pojavil obup.

Leta 1747 je ukazala, da se mo-
rajo vislice iz Wienerberga pre-
nesti na stari Rabenstein v Rosa-
vi pri Dunaju, to pa radi tega,
da ji na njenih vožnjah iz "Favo-
rite" v "Schloßbrunn" ni bilo
treba gledati odurnih visečih trup-
pel na vislicah.

Na Rabensteinu so se odsihod
vršile sploh vse justifikacije. Jo-
žef II. je sicer odpravil smrtno
kazen, komaj pa je umrl, so jo zo-
pet vzpostavili. In tako je prišel
vsakemu Dunajčanu znani kraj
"Spinerin am Kreuze" do žalost-
ne veljave. Prvi, ki je bil tu (16.
maja 1805) obesen, se je imeno-
val Tone Luger. Bil je deloma-
zen postopač. Ko je nekaj ted-
nov prej zagledal na ulici nov
rabljev voz, se je v svoji objest-
nosti spel na voz ter zaklical:

"No, saj se tu čisto udobno se-
di. Koliko pa stane taka vožnja
vun na Spinerco?" Kmalu nato
je radi roparskega umora moral
ex officio vstopiti na isti voz.

16. marca 1809 je na "sakra-
menske lojtre", kakor so nazi-
vali Dunajčani vislice, stopila
branjevka Terezija Kamlr ter
hresčala raz "lojtre": "Ježeš,
moja kapica! Moje čevlje izgu-
bim! Ali slišite?"

Med modernimi rablji v bivši
Avstriji se je posebno odlikovala
družina Hoffmannovih. Po smrti
zadnjega Hoffmanna je začelno
"rabljeval" prvi Hoffmannov
hlapec Šimen Abel. Bil je zelo
markantna oseba. Dnevno je ja-
hal na beleu v svetlozelenem fra-
ku v prater. Za poznejše rablje so
zahtevali oblasti, naj dunajska
medicinska fakulteta potrdi nje-
govo sposobnost. Poznejši rablji
so prišli skoraj vsi v konkurz.

Za časa Franca Jožefa so bili
rablji državni uradniki. Morili
so v fraku in belih rokavicah.
Zadnji avstrijski rabelj Lang je
še dni umrl. Umestno bi bilo, da
bi se od jug. kravnika Mausera, ki
je tako nerodno izvršil justifi-
kacijo, tudi prej zahteval dokaz spo-
sobnosti za to obrt.

NAZNANILO.

Rojakom v državi Minnesota
naznanjamo, da bo v kratkem ob-
iskal naš zastopnik Louis Vessel
iz Gilberta vse slovenske naselbi-
ne v železnem okrožju Minn. Ro-
jak Vessel je že naš dolgoletni za-
stopnik in je pooblaščen pobira-
ti naročnino za "Glas Naroda",
prodajati vsakovrstne knjige naše
zaloge in sploh opravljati vse v
naš delokrog spadajoče posle.

Rojakom ga toplo priporočamo
in jih prosimo, da mu grede na
roke.

Uprava "Glas Naroda"

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKO
deluje pri:
NAVIGESKI POTOKAR
821 Grosze St. Conamath, Pa. 1
odm. dr. izdelovalci piano in v Ameri.
PISITE PO NOVI CENIK.

NAPRODAJ FARMA
80 akrov na Willard, Wis., hiša,
hlev za 20 glav, svinjak, vse ogra-
jeno, polovico izčiščeno, ostalo
gozd, skozi teče studena voda.
Prodaj po nizki ceni; vzamem
vzamemo tudi hišo, ker se radi
bolezni v družini moram seliti.
Podrobnosti izveste pri lastniku:
Andrej Nagode, 530 Cumengo
Ave., Waukegan, Ill. (2x 23,24)

NAPRODAJ 80 AKROV
lepa rodovitna zemlja v lepi legi,
3 milje od mesta, prav poleg ze-
mlje je sola, voda teče skoz in
prideča se vse, hiša in potrebna
poslopja. Pisite lastniku:
John Jannik,
R. 3, Fairchild, Wis.
(5x 21-26)

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik \$1.25
Naša zdravila50
Sedje v gospodinjstvu70
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami,
obsega 668 strani 5.00
Nemški slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), —
2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani 7.00

Jugoslavija, 3. sveški, zemljepisni, statistični in
gospodarski pregled in —
Zgodovina SRS, 3. sveški, zgodovinski podat-
ki Jugoslovcev in Slovanov sploh na Balkanu.
Zelo zanimivo za vsakega Jugoslovana 3.25

POVESTI:

Fabijola ali cerkev v Katakombah 45
Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad-
trdo veza no75
Hadži Murat, Tolstojeva povest, prevel Levstik. —
Kraljica mučenica, trdo vezano80
Kresalo duhov, trdo vezano70
Kazaki, povest iz ruskega70

MI plačamo poštnino.

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih
knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj,
zalo ne odlašajte z naročilom, da katere ne
zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z
money ordrom, v znakmah ali gotov denar v
zavarovanem pisnu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

Kretanje parnikov - Shipping News

23. marca:
Berengaria, Cherbourg.
24. marca:
Thuringia, Hamburg.
25. marca:
Olympic, Cherbourg; Paris, Havre;
Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen;
Rialance, Cherbourg in Hamburg;
Ohio, Cherbourg in Hamburg; Ves-
dam, Boulogne.
31. marca:
Stuttgart, Cherbourg in Bremen.
1. aprila:
Mauretania, Cherbourg.
2. aprila:
Deutschland, Boulogne in Hamburg.
4. aprila:
Homeric, Cherbourg; Ascania, Cher-
bourg; Pres. Harding, Cherbourg in
Bremen.
7. aprila:
Resolute, Cherbourg in Hamburg;
Republic, Cherbourg in Bremen.
8. aprila:
Aquitania, Cherbourg; La Savola,
Havre.
9. aprila:
Zeeland, Cherbourg in Antwerp; Mt.
Clay, Hamburg.
11. aprila:
Majestic, Cherbourg; Leviathan,
Cherbourg; Volendam, Boulogne in
Rotterdam; Conte Verde, Genoa.
Rochambeau, Havre.
14. aprila:
Martha Washington, Trst.

15. aprila:
Berengaria, Cherbourg; De Grasse,
Havre; America, Cherbourg in Bre-
men.
16. aprila:
Cleveland, Boulogne in Hamburg;
Pittsburgh, Cherbourg in Antwerp;
Columbus, Cherbourg in Bremen.
18. aprila:
Olympic, Cherbourg; France, Hav-
re; George Washington, Cherbourg in
Bremen; Orbita, Cherbourg.
21. aprila:
Belgenland, Cherbourg in Antwerp.
22. aprila:
Mauretania, Cherbourg; Suffren,
Havre.
25. aprila:
Paris, Havre; Homeric, Cherbourg;
Orduna, Cherbourg; Pres. Roosevelt,
Cherbourg in Bremen.
28. aprila:
Lapland, Cherbourg in Antwerp;
Lustow, Bremen.
29. aprila:
Aquitania, Cherbourg.
30. aprila:
Ohio, Cherbourg in Hamburg; Al-
bert Ballin, Boulogne in Hamburg.
2. maja:
Majestic, Cherbourg; Leviathan,
Cherbourg.
16. maja:
Paris, Havre. — S tem parnikom bo
premljal poletni uradnik trške
Frank Sakser State Bank.

Pismo, na katero smo ponosni.

Mrs. Fannie Jones iz tega mesta nam
je pisala: "Izza casa, ko je bil moj sin
John, ki je star sedaj 17 let, še majhen,
je bil jako droben, rmenkast, brez živ-
ljenja. Vsi smo mislili, da je božjasten,
ker so ga taki napadi mučili sleherni
noč. Vsejemu oglašu se pa moram za-
hvaliti, da se sedaj naglo popravlja. Ko
sem čitala vaš oglaš v listu, sem takoj
spoznala, da ima moj fant taka zma-
nja kot jim ima človek, ki trpi valed
trakuje. Kljub temu, da sem poskušala
dosti zdravil, sem poskušala še eno in
sedaj blagoslovim dan, ko sem čitala
vaš oglaš. Čudno se mi zdi, da mi, ozla-
stena zdravnik, katerih smo imeli dosti,
nisu mogli za prejšnjo bolezen."
Dosti moških, žensk in otrok se zdravi
za kako drugo bolezen, ko sem čitala
vaš oglaš. Čudno se mi zdi, da mi, ozla-
stena zdravnik, katerih smo imeli dosti,
nisu mogli za prejšnjo bolezen."
Dosti moških, žensk in otrok se zdravi
za kako drugo bolezen, ko sem čitala
vaš oglaš. Čudno se mi zdi, da mi, ozla-
stena zdravnik, katerih smo imeli dosti,
nisu mogli za prejšnjo bolezen."

Kdor je namenjen potovati v
stari kraj, je potrebno, da je na
tančno poučen o potnih listih, prt
ljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samorema
dati valed naše dolgoletne izkušnje
Vam bodo gotovo v korist; tudi pri-
poročamo vedno le prvostanske par-
nike, ki imajo kabine tudi v III.
razredu.

Glasm nove naselniške postave
ki je stopila v veljavo s 1. julijem
1924, samorema tudi nedržavljeni
dobiti dovoljenje o ostati v domovini
eno leto in ako potrebno tudi delj;
izdane dovoljenja izdaja gene-
ralni naselniški komisar v Wash-
ington, D. C. Prošnja za tako do-
voljenje se lahko napravi tudi v
New Yorku pred odpotovanjem, ter
se pošlje prošlenc in stari kraj gla-
som nanovejšo odredbo.

**KAKO DOBITI SVOJCE
IZ STAREGA KRAJA**

Kdor želi dobiti sorodnika al
svojca iz starega kraja, naj nam
proji piske za pojasnila. Iz Jugosla-
vije bo pripuščeni v prihodnjih
treh letih, od 1. julija 1924 naprej
vsko leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samorema
dobiti sem žene in otroke do 18. le-
ta brez, da bi bili šteti v kvoto. T-
rojene osebe se tudi ne štejejo
kvoto. Starši in otroci od 18. do
21. leta ameriških državljanov pa
imajo prednost v kvoti. Pisite nam
pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse pro-
ge; tudi preko Trsta zamorejo Ju-
goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

**Slovensko Amer. Koledar
za leto 1925**

smo že skoro razprodali V krat-
kem času smo ga prodali več tisoč.
Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj
naroči, ker ga je le še par sto iz-
vodov zalogi. Cena s poštnino vred
40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso
naročili koledarjev, naj se požu-
rijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt St., N. Y. C.

Prav vsakdo—

kdor kaj liče; kdor kaj
ponuja; kdor kaj kupuje;
kdor kaj prodaja; prav
vsakdo priznava, da imajo
čudovit uspeh —

MAJI OGLASI

v "Glas Naroda"

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in o-
brtnike, pri katerih kupu-
jete ali naročate in ste u-
njih postrežbo zadovoljni,
da oglašujete v listu "Glas
Naroda". S tem boste
vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"